

Z á p i s

**z obhajoby disertační práce paní Mgr. Stanislavy J í l k o v é
konané dne 26. září 2011.**

Téma práce: Pražská arcibiskupská konsistoř v letech 1780–1790 (se zvláštním zřetelem k jejím tištěným písemnostem)

Přítomní: dle prezenční listiny.

Předsedkyně komise prof. Marie Bláhová zahájila obhajobu a představila přítomným kandidátku.

Školitel prof. Ivan Hlaváček představil kandidátku, stručně shrnul její studijní činnost a uvedl téma disertační práce.

Kandidátka Mgr. Stanislava Jílková seznámila přítomné s obsahem své disertační práce, jíž představila dle jednotlivých kapitol. V první kapitole, která byla zpracována na základě literatury, kandidátka nastínila problematiku josefinismu a přiblížila postavu „josefínského“ faráře; v kapitole druhé načrtla stav pražské arcidiecéze na počátku panování Josefa II. s uvedením biogramů vybraných církevních hodnostářů a shrnutím průběhu úřadování v arcibiskupské konzistoři. Kapitola třetí a čtvrtá je věnována tištěným pramenům, jejichž vydavatelem byla konzistoř či sám arcibiskup, a tiskům příjemecké provenience, které byly dále zprostředkovávány nižším církevním složkám, případně věřícím. V kapitole páté analyzovala Mgr. Jílková listiny, jejichž vydavatelem byl papež Pius VI. a které byly adresovány pražskému arcibiskupu Antonínu Petru hraběti Příchovskému. K práci je připojen též rozsáhlý registář všech tištěných konzistorních a vybraných ostatních písemností v náboženských a církevně politických záležitostech z let 1780–1790.

Poté oponentky –doc. PhDr. Marie Ryantová, CSc., a Mgr. Jana Oppeltová Ph.D. –přednesly závěry svých posudků. Doc. Ryantová úvodem ocenila především rozbor nevydaných pramenů z fondu Archiv pražského arcibiskupství a shrnutí literatury k tématu, kterou by však bylo možno doplnit ještě o další tituly. U prvních dvou kapitol doporučila pro přehlednost další členění na podkapitoly, vyslovila výhrady k pojednání o stavu pražské arcidiecéze v kapitole druhé a k hodnocení osoby Josefa II. Následně oponentka stručně shrnula obsah třetí a čtvrté kapitoly, kde postrádala především podrobnější informaci o učebnicích používaných v generálním semináři. Vytkla rovněž přílišnou stručnost následující kapitoly a závěrečného zhodnocení. Ačkoliv oponentka ocenila práci na sestavení registáře konzistorních a ostatních písemností, který tvoří nejrozsáhlejší část disertační práce, konstatovala, že jeho hodnotu snižují chybějící rejstříky (jmenný, místní i věcný).

Přes vyslovené připomínky doc. Ryantová pozitivně ohodnotila znalost problematiky a orientaci v ní, náročný výzkum, detailně zpracovaný diplomatický rozbor materiálu a sestavení registáře. Závěrem dodala, že práce představuje cenný příspěvek k problematice církevních dějin josefínské doby.

Na doc. Ryantovou navázala svým posudkem druhá oponentka, dr. Oppeltová. Úvodem vyslovila výhrady k názvu práce, který nevystihuje přesně její obsah, poukázala na další využitelné prameny k tématu, vyslovila připomínky k některým autorčiným údajům a interpretacím (především určení vydavatelů písemností), upozornila především na nestandardní vnější

popis studovaných kopiářů, na absenci analýzy způsobu úřadování a kancelářského personálu arcibiskupské kanceláře, na nepřesnosti v interpretaci některých písemností a na výrazné akcentování starší literatury a její nedostatečné zhodnocení. Pozastavila se i nad počtem uváděných písemností vydaných arcibiskupskou kancelář. Stejně jako předchozí oponentka i dr. Oppeltová uznala úsilí a píli autorky na vypracování registáře, za nedostatek však považuje špatnou orientaci v registáři z důvodu chybějících rejstříků, a hlavně chyby v určení vydavatelů písemností. Závěrem oponentka ocenila autorčinu snahu a píli, kterou práci věnovala, především úsilí, jímž se snažila osvětlit neprobádanou kapitolu z církevních dějin a vyrovnat se s velkým množstvím pramenů.

Kandidátka Mgr. Stanislava Jílková odpověděla na posudky oponentů, především reagovala na připomínky dr. Oppeltové. Upřesnila některá svá tvrzení, případně je doplnila příklady. V případě záznamů v podobě záhlavních registů uvedla, že se s takovou formou zápisů setkala u záznamů v jednacích protokolech či v soudních protokolech. Ohledně upřesnění počtu vydaných písemností reflektovala pouze ty, které byly zapsány v registrech a tímto je považovala za vydavatelské. V otázce určení vydavatelů byla pro kandidátku rozhodující závěrečná formule, v níž se nachází jméno arcibiskupovo. Na to však dr. Oppeltová reagovala, že jméno arcibiskupovo je napsáno v genitivu a tudíž arcibiskupa není možné považovat za vydavatele. Ke způsobu úřadování v arcibiskupské konzistoři Mgr. Jílková upozornila na rozbor kancelářské instrukce. K tomu dr. Oppeltová ale podotkla, že samotná kancelářská instrukce neodráží skutečný průběh úřadování v kanceláři. Dále kandidátka vyvrátila některá tvrzení oponentury, kterými jí bylo vytýkáno neuvedení důležitých skutečností (např. zmínka o Lodovicu Muratorim, italském katolickém knězi ovlivňujícím osvícenskou kulturu také v habsburské monarchii; uvedení dobových proudů, majících vliv na danou dobu). Stručnost a nenaplnění cíle páté kapitoly kandidátka zdůvodnila časovou indispozicí a konstatovala, že kapitolu do práce zařadila jen jako příklad příjemecké korespondence, resp. jako protiklad k vydávaným tištěným pramenům. Na otázku, proč byly do registáře zahrnuty i písemnosti jiné než konzistorní provenience, kandidátka argumentovala tvrzením, že konzistoř plnila kromě role vydavatele také roli zprostředkovatele písemností od jiných původců. Na druhé straně kandidátka uznala svá pochybení pokud jde o vnější popis kopiářů, nejednotnost v přepisu citovaných textů i nerefluktování novější literatury.

Diskuse:

V rámci diskuse doc. Ivana Ebelová poukázala na některé nevhodné obraty uvedené v disertační práci a na nutnost věnovat pozornost také přípravě tezí, a to nejen z hlediska obsahového, ale i formálního. Kandidátce bylo rovněž vytknuto neuvádění data prohlížení odkazů na webové stránky, užívání starého názvu pro Národní archiv v Praze, používání různých fontů písma v textu a absence obrazových příloh. Do diskuse ohledně použití různých fontů písma se zapojili také prof. Hlaváček a doc. Ryantová. Prof. Hlaváček postrádal především definování užití různých fontů v práci. Rovněž doc. Ryantová se zajímala o to, zda určitý typ písma má mít diferenciací úlohu v textu. Na to kandidátka odpověděla, že různé fonty písma byly použity ve snaze o přehlednost textu. K tomu se přiklonila i prof. Pátková a dodala, že v registáři je odlišení textu jiným fontem písma zcela běžné. Nakonec prof. Hlaváček konstatoval výrazný pokrok v prezentované disertační práci ve srovnání s její starší verzí.

Po uzavření diskuse přistoupili přítomní členové komise k tajnému hlasování.

Výsledky hlasování:

Komise navrhla udělit Mgr. Stanislavě Jílkové titul doktor (Ph.D.).

Zapsala:

PhDr. Markéta Růčková

Podpis předsedkyně komise